

Bugünkü İngilterede Bale

YAZAN: Peter WILLIAMS

İNGİLTERE bugün dünyanın en ileri gelen bale memleketlerinden biridir. Ancak çok kereler, aynı zamanda en genç bale memleketi olduğu unutulmamaktadır. İngiliz entellektüel sınıfının uzun süreden beri baleye ilgi gösterdiklerini kabul etmekle beraber, sokaktaki İngiliz sınıfının beynelmîlel hatta millî seviyede bale trupları yetiştirme konusunu ciddi olarak ele alması ikinci dünya harbinden sonra başlamıştır. Ancak 1913 senesinde meşhur Pavlovai İngiliz bale sanatkarlarının yüksek kabiliyetlerini o zaman keşfetmiş ve birçoklarını kendi grupunda çalıştırmıştır. Fakat 1930 senesini takip eden devrededir ki, balenin İngilterenin dünya kültürüne hizmet edebileceği bir kol olacağı idrak edilebilmiştir.

Bu görüş Krallyet Vio—Wells balesinin temellerini atıktan sonra bunu idare eden Dame Ninette de Valois'dan sadır olmuştur. Aynı şekilde, Londrada Bale kulübünde koreograflar yetiştiren Marie Rambert de Ninette de Valois'nun görüşünü paylaşmaktaydı.

Her ikisi de muhtelif şekillerde Diaghilev'in balesi ile ilişki kurmuş olmak hasebile, ilk çalışmalarının St. Petersburgda geliştirilen klâsik akademi stiline olması tabiidir. Bilindiği gibi bu stil, Rusyadaki sistemle Fransız ve İtalyan stillerinin bir karışımını ifade etmektedir. Bugün ise İngiliz bale okulu, Anglo-Sakson mizaca kendini uydurmuş bulunmaktadır.

İkinci dünya harbi başlayınca kadar, bugün son derece manidar olan Dame Ninette de Valois ile Rambert'in gayretleri pek fazla rağbet görmemişti.

Sadler's Wells balesi ile Rambert balesinin Londradan ayrılıp turnelere çıkmak mecburiyetinde kaldığı harp senelerinde, yeni bir seyirci kitlesi fıskırdı. Bu kitlenin balenin tiyatro sanatının en önemli olduğu kadar en eğlenceli kısımlarından biri olduğunu idrak et-

mişti.

Harbi takip eden senelerde, bale sanat tiyatrosu küllüğe iyice yerleştiği zaman, yeni yeni gruplar mantar gibi bitmeye başladı ve aralarında birçoğu aynı süratle kaybolup gitmişti. Gene de kaybolanlar dahi arkada faydalı bir şey bırakmışlardı.

O devrede baleyi İngiliz kültürüne yerleşten iki önemli olay vuku bulmuştu. - Sadler's Wells balesinin Kraliyet Covent Garden'e daimi olarak yerleşmesi ve bu trupun Amerika'ya ilk defa seyahat edışı.

İngilterenin en başta gelen opera binasında yerleşmek ve Newyork seyircisinin takdirine mazhar olduktan sonra - bilhassa Margot Fonetyn'in, «Uyuyan Güzeli» eserindeki başarısı - Sadler's Wells bale grubu artık dünyada bir otorite olmuştu.

BEYNELMİLEL TESİRLER

İngiliz bale repertuarının temelini klâsik eserlerin teşkil etmesi tabii idi, çünkü akademik ananeler her sanat türünün temelini teşkil eder. Aynı şekilde klâsik eserlerin, yeni kürleri kolay kabul etmeyen İngiliz seyircisi için de daha cazip geliyordu.

Modernizme doğru ilerlemenin ağır olacağı belli idi, ancak misafir trupların temsilinde yaratıcı sanatkarların ortaya koydukları yenilikler seyircinin gözlerini açmaya yarlıyordu.

Bugün tüm olarak bütün İngiliz seyircisi, dansın her şeklini, iyi kalite olduğu müddetçe takdir etmektedir. Londra seyircisine bugün en modern bale tarzları karşısında dahi dünyanın en anlayışlı seyirci kitlesi nazarı ile bakılmaktadır.

Bale bugün popüler olmakla beraber, muhakkak ki yürütülmesi son derece masraflı olduğundan hükümet veya bazı hallerde hususi müesseselerin yardımına ihtiyaç göstermektedir. İngilterede, hükümet her zaman muhtelif kanallarla yardım elini uzatmaktadır.